

No: 151 — Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının tasdiki hakkında Kanun

Kabul tarihi : 7 Mayıs 1958

[Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 14 Mayıs 1958 — Sayı : 9906]

Kanun, No : 7115

Madde 1 — Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında 8 Mayıs 1957 tarihinde Ankara'da imzalanan Kültür Anlaşması tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinde mer'iyete girer.

Madde 3 — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

8/5/1958

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında Kültür Anlaşması

Sayın Türkiye Reisicumhuru
ve

Sayın Federal Almanya Reisicumhuru

İşbirliği ve mübadele suretiyle iki memleket arasında fikir, sanat ve ilim sahalarında mümkün olduğu kadar geniş bir mutabakat elde etmek ve aynı zamanda diğer memleketin müesseselerinin ve sosyal hayat tarzının memleketlerinde anlaşılmasını temin eylemek arzusu ile bir Anlaşma akdini kararlaştırmışlar ve bu maksatla,

Sayın Türkiye Reisicumhuru :

Nafia Vekili ve Hariciye Vekâleti Vekili Sayın İsmet Menderes'i

Sayın Federal Almanya Reisicumhuru :

Federal Hariciye Vekili Sayın Dr. Heinrich Von Brentano'yu

Tam salâhiyetli murahhasları olarak tâyin etmişlerdir.

Murahhaslar, usulüne uygun olarak tanzim edilmiş bulunan salâhiyetnamelerinin teatisini mütaakıp, aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

Madde — 1.

Her Akad Taraf, memleketindeki üniversitelerde ve diğer öğretim müesseselerinde, diğer memleketin dil, edebiyatı, müesseseleri ve tarihi ile meşgul olacak kürsülerin kurulmasını, bu mevzularda öğretim yapılmasını ve konferanslar tertibedilmesini teşvik ve bu hususların gelişmesini temin için gayret sarfedecektir.

Kanun lâyihasının tevdii tarihi : 28 Haziran 1957

Müzakere tarihi : 7 Mayıs 1958

Madde — 2.

Her Akıd Taraf, mahalli mevzuat ahkâmı çerçevesi dahilinde, kendi memleketinde diğer Akıd Tarafın kültür müesseselerini geliştirmek hususunda gayret sarfedecektir.

Madde — 3.

Her Akıd Taraf, yüksek ve orta öğrenim müesseseleri öğretim personeli ve öğrencilerinin, ilmi araştırma yapanların, teknisyenlerin ve mütehasısların mübadelesini teşvik için gayret sarfedecektir.

Madde — 4.

Her Akıd Taraf, kendi memleketindeki üniversitelere ve yüksek okullara kaydolunabilmek için, bahis konusu yüksek öğrenim müesseselerinin nizamnameleriyle telifi kabul olan kolaylıkların gösterilmesini temin edecektir.

Madde — 5.

Her Akıd Taraf, kendi memleketinde, diğer Akıd Taraf yüksek öğrenim müesseseleri öğrencilerine ve mezunlarına, bunların tahsillerini, ilmi araştırmaya mütaallik çalışmalarını ve teknik yetişmelerinin tekemmülünü temin için, imkân nispetinde yardımlarda bulunacak ve burslar verecektir.

Madde — 6.

Akıd Taraflar, memleketlerinin ilmi cemiyetleri arasında işbirliğini, bilhassa fıkri, edebî, bedîi, ilmi ve iktisadî sahalarda teşvik için mümkün olan gayreti sarfedeceklerdir.

Madde — 7.

Her Akıd Taraf, kendi memleketinde diğer Akıd Taraf vatandaşları tarafından yapılmakta olan ilmi ve kültürel araştırmaları, mümkün olduğu nispette, teşvika gayret edecektir.

İşbu Anlaşmada, Alman vatandaşları tabirinden Federal Almanya Cumhuriyeti makamlarından biri tarafından verilip muteber olmakta devam eden Alman pasaportu veya hüviyet varakası hâmilleri mânası anlaşılır.

Madde — 8.

Her Akıd Taraf, akademik bir derece ihrazı veya muayyen hallerde bir meslekin icrası için, diplomalar arasında muadeletin tanınabilmesi şartlarını tetkika gayret edecektir.

Keza, her Akıd Taraf, kendi memleketinde yapılan yüksek tahsile diğer memlekette devam edilmesi halinde, evvelki tahsilin mahsubedilmesini temin edecek şartları tetkika gayret edecektir.

Madde — 9.

Her Akad Taraf, diğer Akad Tarafın yüksek ve orta öğrenim müesseseleri öğretim personeli ve öğrencileri için tatil zamanlarında ihdas edilecek kursların ne dereceye kadar teşvik edilebileceğini tetkik edecektir.

Madde — 10.

Her Akad Taraf, kültürel ve mesleki işbirliğini desteklemek maksadıyla, karşılıklı mütehassıs ziyaretlerinin, davet veya yardım yolu ile, ne dereceye kadar teşvik edilebileceğini tetkik edecektir.

Madde — 11.

Akad Taraflar, memleketlerinde tanınmış ve terbiyevi bir gaye güden gençlere ve yetişkinlere ait teşekküllerin aralarında işbirliği yapmalarını teşvika gayret edeceklerdir. Maddi imkânları dahilinde spor müsabakalarını ve izci gezilerini kolaylaştırmaya gayret edeceklerdir.

Madde — 12.

Akad Taraflar, memleketleri halkına, aşağıdaki vasıtalarla diğer memleketin kültür zenginlikleri hakkında bilgi vermek hususunda karşılıklı yardımda bulunmaya gayret sarfedeceklerdir.

- a) Kitaplar, mecmualar ve diğer neşriyat;
- b) Konferanslar ve konserler;
- c) Sanat sergileri ve kültürel mahiyette diğer sergiler;
- d) Tiyatro temsilleri;
- e) Diğer memleketin kültür hayatı hakkında seri halinde radyo neşriyatı, filimler, plâklar ve diğer teknik ifade ve yayın vasıtaları.

Madde — 13.

Her Akad Taraf, bundan başka, aşağıdaki hususların yapılmasına gayret edecektir :

Eski eserlerin ve müze eşyasının, bunlar üzerinde tasarruf edilebildiği nispette, mübadelesi;

Arkeolojik araştırma ve hafriyat ile tarihi âbidelerin bakımında ve restorasyonunda tatbik edilecek usul hakkında mütehassıslar arasında bilgi mübadelesi ve bu çalışmaların icrasında işbirliği;

Akad memleketlerin mevzuatı dairesinde, müze eşyası kalıp ve fotoğraflarının alınmasına, memleketin tarihi âbidelerinin ve kütüphanelerde mahfuz el yazılarının fotoğraflarının çıkarılmasına, bu el yazılarının muvakkat bir zaman için verilmesine ve tarihi incelemeler için, mahkeme ve kadastro arşivleri de dahil olmak üzere, her türlü Devlet arşivlerine ait belge ve kayıtlardan faydalanılmasına müsaade olunması.

Bu maddede derpiş edilen mübadele ve müsaade keyfiyetleri her defasında, salâhiyetli makamların muvafakatine tâbidir.

Madde — 14.

Her Akıd Taraf, okul kitaplarında, iki memlekettten birine taallûk eden ve üzerine nazarı dikkati celbedilen yanlışlıkların tashihi için, elinde bulunan vasıtalarla ve mer'î mevzuat çerçevesi dahilinde, müessir olacak şekilde hareket edecektir.

Madde — 15.

Akıd Taraflar, her iki memleketi alâkadar eden kültürel ve ilmi meseleleri tetkik etmek üzere mütehassıs buluşmaları ve diğer toplantılar tertibini teşvik etmenin faydası hakkında istişarede bulunacaklardır.

Madde — 16.

İşbu Anlaşmanın tatbikiyla meşgul olmak üzere, altı âzadan müteşekkıl bir Daimi Muhtelit Komisyon kurulacaktır. Komisyon iki şubeden müteşekkıl olacaktır. Şubelerin biri üç Türk âzadan müteşekkıl olacak ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti merkezinde bulunacaktır. Diğer ise, üç Alman âzadan müteşekkıl olacak ve Federal Hükümet merkezinde bulunacaktır.

Türk âzalar, Türkiye Maarif Vekâleti tarafından, Türkiye Hariciye Vekâleti ile anlaşarak tâyin olunur. Alman âzalar, Federal Hariciye Vekili tarafından alâkah Federal Vekiller ve Land'ların Maarif Vekilleri ile anlaşarak tâyin olunur.

İşbu Anlaşmanın Tarafları arasındaki irtibatı 17 ncı maddede derpiş olunan komisyon içtimalarının haricinde de temin etmek üzere Türkiye Cumhuriyeti, Alman Şubesi nezdine, Federal Almanya Cumhuriyeti de Türk Şubesi nezdine birer mümessil tâyin edeceklerdir. Komisyon için derpiş olunan toplantı tarihleri arasındaki zaman zarfında Şubelerden her biri, Komisyon çalışmalarının gereken şekilde hazırlanması maksadiyle, istişare için diğer Akıd Tarafın mümessiline müracaat edebilir.

Madde — 17.

Daimi Muhtelit Komisyon lüzumu halinde ve sene de en az bir defa, sırası ile, Federal Almanya Cumhuriyetinde ve Türkiye'de umumi heyet halinde toplanır.

Rıyaset Makamı daveti yapan memleketin Şubesi âzalarından biri tarafından işgal olunur. Sekreterlik vazifesi de misafir memleketin bir mümessili tarafından ifa olunur.

Lüzumu halinde bu Komisyon, teknik müşavir sıfatıyla mütehassıslar bulundurabilir.

Madde — 18.

Daimi Muhtelit Komisyonun ilk vazifelerinden biri, umumi heyet toplantılarından birinde işbu Anlaşmanın tatbikına mütedâir teklifler ha-

zırlamaktır. Bu teklifler, Âkid Tarafların Hükümetleri arasında nota teatisi suretiyle, işbu Anlaşmaya ek olarak akdolan bir Anlaşma halinde toplanır.

Daha sonra, Daimi Muhtelit Komisyon Anlaşma tatbikatının neticelerini tetkik eder ve Âkid Taraflara ek Anlaşma için lüzumlu görülebilecek tadilleri ve tamamlayıcı ilâveleri teklif eder.

Daimi Muhtelit Komisyonun toplantı tarihleri arasında geçen zaman zarfında da, ek Anlaşmada tadiller yapılması, Şubelerin her biri tarafından diğerinin muvafakatine bağlı olarak, teklif edilebilir.

Ek Anlaşmadaki tadiller ve tamamlayıcı ilâveler Âkid Tarafların tasvibini mütaakıp mer'iyete girer. Bu tasvip keyfiyeti nota teatisi suretiyle tahakkuk eder.

Madde — 19.

İşbu Anlaşma metnindeki «Memleket» tâbiri Türkiye için Türkiye Cumhuriyeti, Almanya için Federal Almanya Cumhuriyeti mânasına gelir.

Madde — 20.

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti tarafından bu Anlaşmanın mer'iyete girmesi tarihinden itibaren üç ay zarfında Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine aksine bir beyanda bulunulmadıkça, işbu Anlaşma aynı zamanda Berlin «Land» ı için de muteberdir.

Madde — 21.

İşbu Anlaşma Teşriî meclislerin tasdikuna arzedecektir. Tasdiknameler Federal Almanya Hükümeti Merkezinde teati olunacaktır. İşbu Anlaşma tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra mer'iyete girecektir.

Madde — 22.

İşbu Anlaşma beş senelik bir müddet için akdolanmıştır. Bu müddetin hitamında Anlaşma, iki Âkiddan biri tarafından altı aylık bir ihbar müddetine bağlı olarak feshedilinceye kadar mer'iyette kalır.

Keyfiyeti tasdiklan usulüne uygun olarak salâhiyetli kılınmış olan murahhaslar işbu Anlaşmayı imzalamışlar ve mühürlemişlerdir.

Ankara'da bugünkü sekiz Mayıs bin dokuzyüz elli yedi tarihinde Türkçe ve Almanca yazılmış iki asli nüsha olarak tanzim edilmiş olup her iki metin de aynı derecede muteberdir.

Türkiye Cumhuriyeti adına : Federal Almanya Cumhuriyeti adına :

E. Menderes

Brentano

